

An open book with blank pages lies on a wooden surface. The background is filled with various letters and symbols floating in the air, creating a sense of a word cloud or a creative process. The letters are in different sizes and colors, including black, white, and gold. The overall atmosphere is one of inspiration and the beginning of a project.

Att skriva en byabok

Arbetsgruppen

- ”Journalisterna” står för faktainsamlingen och det grova manuset. De står för den historiska kunskapen
- ”Redigeraren” sammanställer informationen och ska därför ha grafisk och teknisk kunskap. Rollen kan var tvådelad så att det finns en i arbetsgruppen som sammanställer information men en specialist hos ex. förlaget som gör det slutliga arbetet
- ”Redaktören” är den som bestämmer vad som ska tas med och hur.
- Rollerna behöver inte innehas av olika personer. Redaktörsrollen kanske innehas av arbetsgruppen i samförstånd. Redigeraren bör vara en utsedd person men är kanske bara en grovredigerare som överlämnar resultatet till en specialist.

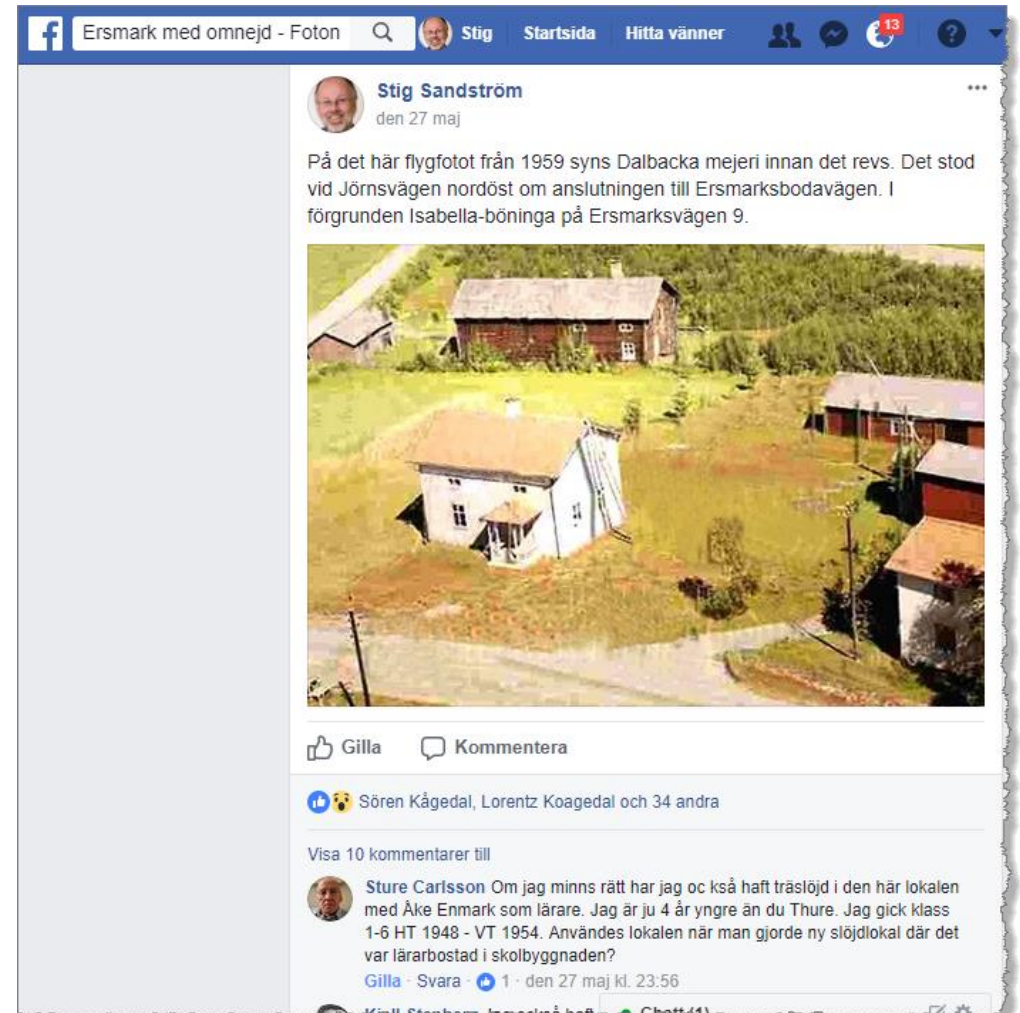

Faktainsamling

Starta en Facebook-grupp!

- Byaboken om Ersmark skapades utifrån en önskan om att bevara all den kunskap och bilder som fanns i byns FB-grupp
- När arbetet med byaboken startades så kvalitetssäkrades all information genom att göra inlägg i gruppen
- Gruppen har också varit viktig för att skapa kontaktytor mot personer med kunskap om bygden

Foton

1. Foton finns i [Kulturarv Västerbotten](#) (bilden).
2. Skelleftebygdens Släktforskare har en [fotodatabas](#).
3. Ca 2000 ateljéfoton från Skellefteå finns på [Sveriges Släktforskares Porträttfynd](#).
4. Flygfoton i svartvitt finns på [Flygfotohistoria](#).
5. Flygfoton i färg finns på [Aerobilder](#).

KULTURARV

v ä s t e r b o t t e n

Sökning av foton efter person

Sökningen på "Enar, Sundling" gav 477 träffar. Visar nr 1 till 10.

[1] [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) [12](#) [13](#) [14](#) [15](#) [16](#) [Nästa sida](#)

	Fotograf	Fototid	Ort	Socken	Kommun	Museum
	Enar Sundling	1950				Skellefteå museum
	Enar Sundling	195408	Burträsk	Burträsk	Skellefteå	Skellefteå museum
	Enar Sundling	19560908	Finnfors	Skellefteå	Skellefteå	Skellefteå museum
	Enar Sundling	196306	Lund	Skellefteå	Skellefteå	Skellefteå museum

Startsida

Sök i databasen

- En plats
- Ett ämne
- En person
- Avancerad sökning

Tema: Samiskt

Skellefteå museum
Skogsmuseet i Lycksele
Västerbottens museum

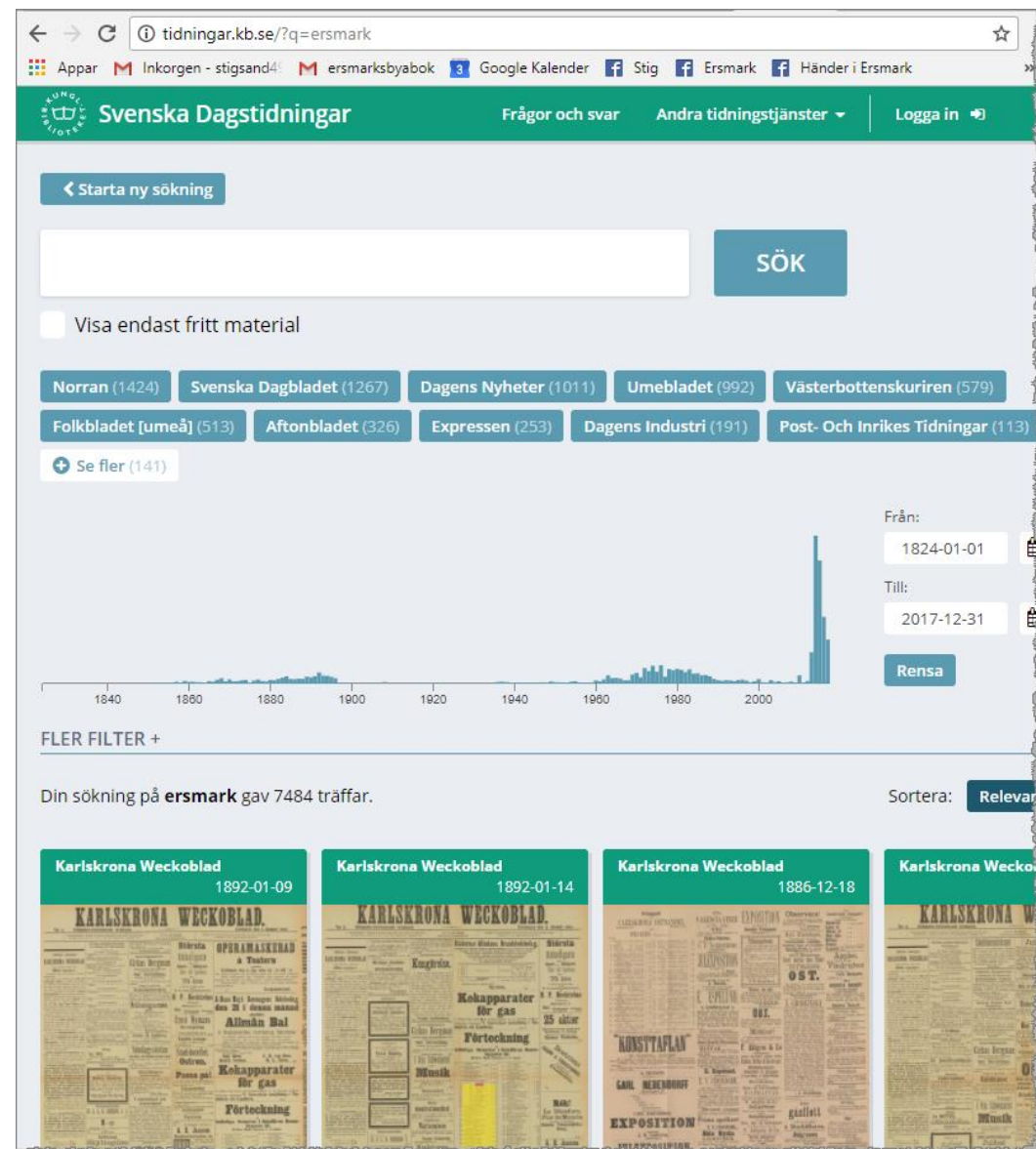
Spår från 10 000 år
Sevärt i Västerbottens län
Hålla hus

Övriga länkar

Digitaliserade tidningar

1. På [Kungliga Biblioteket](#) (bilden) kan det läsas svenska tidningar från 1749– 1900
2. Mer än 300 000 sidor [Svensk-Amerikanska tidningar](#) för åren 1859–2007
3. Skelleftebygdens Släktforskare har ett [sökbart arkiv](#) med 40 000 digitaliserade Norransidor
4. Västerbottens hembygdsförening [tidskrift Västerbotten](#) finns från 1920 och framåt.
5. Johan Nordlander-sällskapet ger sedan 1980 ut en tidskrift [OKnytt](#).

The screenshot shows the search interface for Svenska Dagstidningar. The search term is 'ersmark'. The results are displayed as a bar chart showing the number of hits over time from 1840 to 2000. The chart shows a significant increase in hits starting around 1980, peaking around 2000. Below the chart, there are four thumbnail images of newspaper pages from the Karlskrona Weckoblad, dated 1892-01-09, 1892-01-14, 1886-12-18, and an unlabeled one. The thumbnails show various articles and advertisements, including one for 'Kokapparater för gas' and another for 'Förteckning'.

Släktforskning

1. [Arkiv Digital](#) är den största släktforskningsplatsen.
2. [Indiko](#) med kyrkböckerna på nätet finns för nedladdning
3. Sjätte utgåvan av Sveriges dödbok på CD med döda 1901–2013 är den sist släppta.
4. Immigranter till USA kan sökas gratis på [Ellis Island](#)
5. För intresserade av DNA-forskning finns [Family Tree DNA](#).

Demografiska databasen - Umeå universitet [version160405]

Arkiv Inställningar

Indiko - Kyrkböcker på nätet

Sök Sökresultat Individrapport Statistik Sök / Visa sida Sparade individer

Jacob Jakobsson Hägglund (857002229) i Skellefteå/Byske/Ytterstfors
Född inom äktenskap 1857/05/25 i SKELLEFTEÅ

Kön: Man
Dödsorsak:

Min morfar

Källor	Anhöriga	Livshistoria	Boställe	Familjelinje	Antavla	Stamtavla	Släkträd	Regionslinje
DDB-identitet	Släktskap	Namn		Födelsedatum	Dödsdatum			
827001304	Far	Jacob Andersson Hägglund		1827-02-18				
824001469	Mor	Greta Cajsa Jonsdotter		1824-09-05	1877-08-14			
862002610	Maka	Lovisa Olofsdr Karlsson		1862-06-09				
881001926	Son	Olof Hjalmar		1881-03-05				
883002312	Dotter	Margreta Kristina		1883-08-15				
886002185	Dotter	Jenny Amalia		1886-03-30	1886-04-30			
887002498	Dotter	Anny Amalia		1887-08-07				
889002751	Son	Frans Arthur		1889-11-23	1895-12-14			
891003020	Son	Karl Eugene		1891-12-24				
894001540	Dotter	Frida Lovisa		1894-02-17				
896001500	Son	Johan Valdemar		1896-04-05				
897001907	Son	Frans Artur		1897-12-13				
855002568	Syster	Anna Lovisa Hägglund		1855-11-02				
860002239	Bror	Johan		1860-01-24	1866-11-15			
867002491	Syster	Amalia		1867-08-25				

Kartor

1. Historiska och nya kartor finns hos [Lantmäteriet](#). Kartan till höger visar Skellefte Socken 1664
2. Riksantikvarieämbetets [Fornsök](#)
3. [Skellefteå Kommuns kartportal](#)
4. Kartor i privat ägo som gamla orienteringskartor

Resultat av studiecirkelar

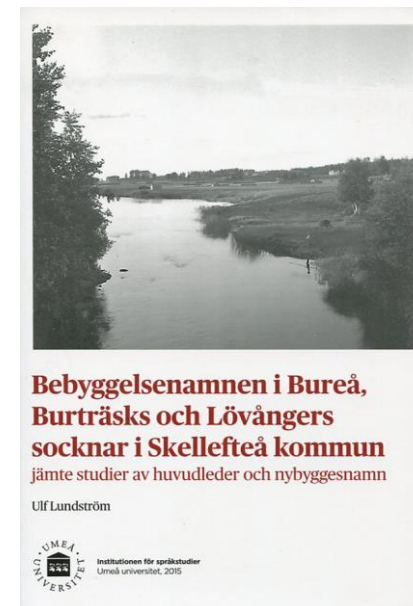
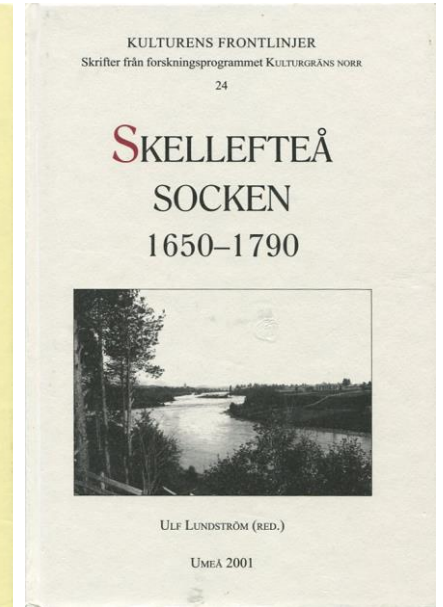
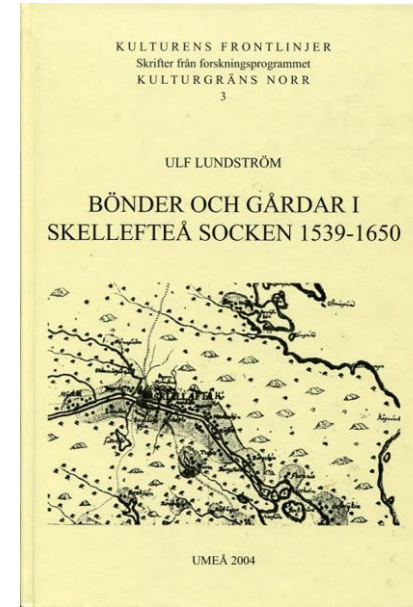
I boken *Ersmark – Byaboken* publiceras utdrag ur följande:

- *De gamla orden.* 1973–74 arrangerade Vuxenskolan och museet ett 40-tal studiecirkelar. Resultatet blev en bok på 191 sidor.
- *Gamla platsnamn.* 1975–76 arrangerade Vuxenskolan och museet 450 studiecirkelar som skrev ned namnen och lade ut dem på kartor. Bara i Ersmark var det över 200 namn.
- *Ersmark förr och nu.* ABF-cirkel från 1976.
- *Flyktingmottagandet under kriget.* 1979 i Vuxenskolas regi.
- *Ersmark, dokumentation av andlig hembygdshistoria.* År 1983 ett häfte om EFS historia i Ersmark.
- *En byakistas innehåll.* i Vuxenskolas regi dokumenterades 1991-1994 kistans innehåll.

Böcker

- Ulf Lundström
 - [Bönder och gårdar i Skellefteå socken 1539 -1650](#) finns på nätet.
 - Skellefteå socken 1650-1790 finns bara som bok.
 - [Bebyggelsenamnen i Bureå, Burträsk och Lövångers socknar i Skellefteå kommun](#) finns på nätet.
 - Ulf har också föredrag och annat på nätet
- Åke Lundgren följer i sina skönlitterära verk det historiska skeendet.
- Fakta specifik för Ersmark – Byaboken:
 - Ett antal byaböcker. Främst då *KUSMARK djurdolkens by*, *Boken om Kåge* samt *Byar och Folk – Ersmark* som Ernst Westerlund skrev i början av 1950-talet
 - Assar Svenssons memoarer med mycket om gummifabriken Skega

Bidrag från enskilda personer

- Lennart Kågedal har i sitt nedladdningsbara dokument *Om skiften och hemmansklyvningar i Ersmark under 1800-talet och början av 1900-talet* gjort en detaljerad genomgång av alla de gamla gårdarnas historia. Han har också bidragit med ett antal berättelser om livsöden.
- Sören Kågedal har skrivit bokens avsnitt *Språk och uttryckssätt i Ersmark* samt *Jordbruks- och bebyggelseutveckling*
- John Hedlund, Lars Gustafsson, Arne Andersson, Lennart Westerlund och Elof Vesterlund är andra exempel på personer som lämnat skriftliga dokument till boken
- Många har berättat muntligt som Sven Granlund, Ove Enmark, Thure Lindberg, Lars Gustafsson och Bernt-Erik Gustafsson.
- Men som sagt, den mesta faktainsamlingen har gått genom Facebook gruppen och där är det massor av personer som deltagit

Bindning och omslag

Binda böcker

○ Bindningar

- Limbindning är nu det vanligaste sättet att fästa omslaget på boken. Då fogas sidorna samman som lösa blad med limmet i bokryggen.
- Den traditionella metoden är trådheftning. Där syr man samman ihopfalsade ark, som regel 16 sidor åt gången. *Ersmark – Byaboken* har den inbindningen för att tåla mer slitage.

○ Omslaget

- Den enklaste, och billigaste inbindningen är limbundna böcker med mjuka pärmar av typ pocketböcker.
- *Ersmark – Byaboken* är tryckt i kartonnage vilket innebär hårda pärmar där omslaget klistrats på pärmen
- Det tryckta omslaget kan skyddas genom laminering eller med lack. Pärmen på hårbundna böcker kan också kläs med klot (tyg) eller skinn eller en blandning av dessa.

Disposition

Bokomslag

- Omslaget levereras som en separat PDF-fil till tryckeriet.
- Eftersom det innehåller förlagsinformation så är det ofta förlaget som skapar filen med stöd av den som står bakom boken.
- Exempel på sådant som författarna står bakom är
 - namnet på boken
 - författare
 - förslag på omslagsbild
 - baksidestext

Den här boken beskriver Ersmarks historia fram till idag. Arbetet påbörjades för att bevara alla inlägg i den Facebook-grupp "Ersmark med omnejd - foton från förr med kommentarer" som Lorentz Kägedal startade 2015.

Sedan dess har det tillkommit resultat av andras och egen forskning. Berättelser har samlats in via intervjuer och redovisningar från en mängd studiecirklar. Några har bidragit med egna texter.

Här berättas hur bebyggelsen vuxit fram, om jordbruket, handeln, industrin, idrotten, kyrkan, emigrationen, soldattorpen och språket. Här finns personteckningar, levnadsöden, flygfoton, och berättelser om flyktingar under andra världskriget, nöjen, vägar och så vidare. Skolan har fått stort utrymme. Det finns någon form av klassfoton på alla åldersgrupper födda 1906-1957. Tings- och häradsprotokollen liksom byastämmans protokoll redovisas i moderniserade och illustrerade versioner.

Det finns många kartor i boken. Genomgående har moderna kartor använts och i dem så har det tydliggjorts hur det såg ut förr.

Ett annat sätt att beskriva boken är att säga att det ingår mer än 600 foton, kartor och teckningar och ett sökordregister på 1700 personer och platser. Om läsaren har någon anknytning till Ersmark så hittar han eller hon förmodligen den länken i boken. Men även för alla andra finns det här mycket läsvärt.

Ord&visor förlag

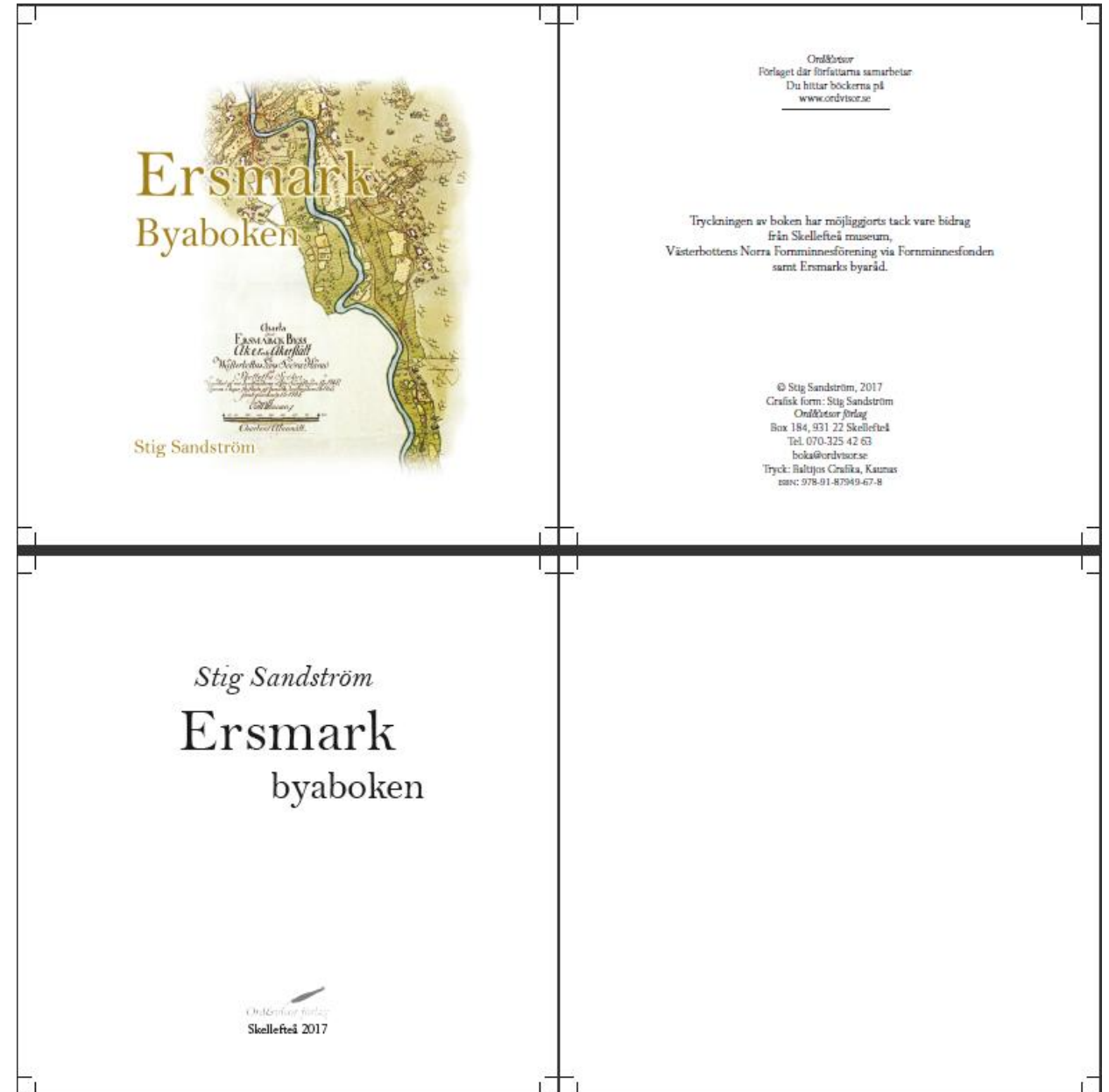
Stig Sandström
Ersmark – Byaboken

Ord&visor förlag

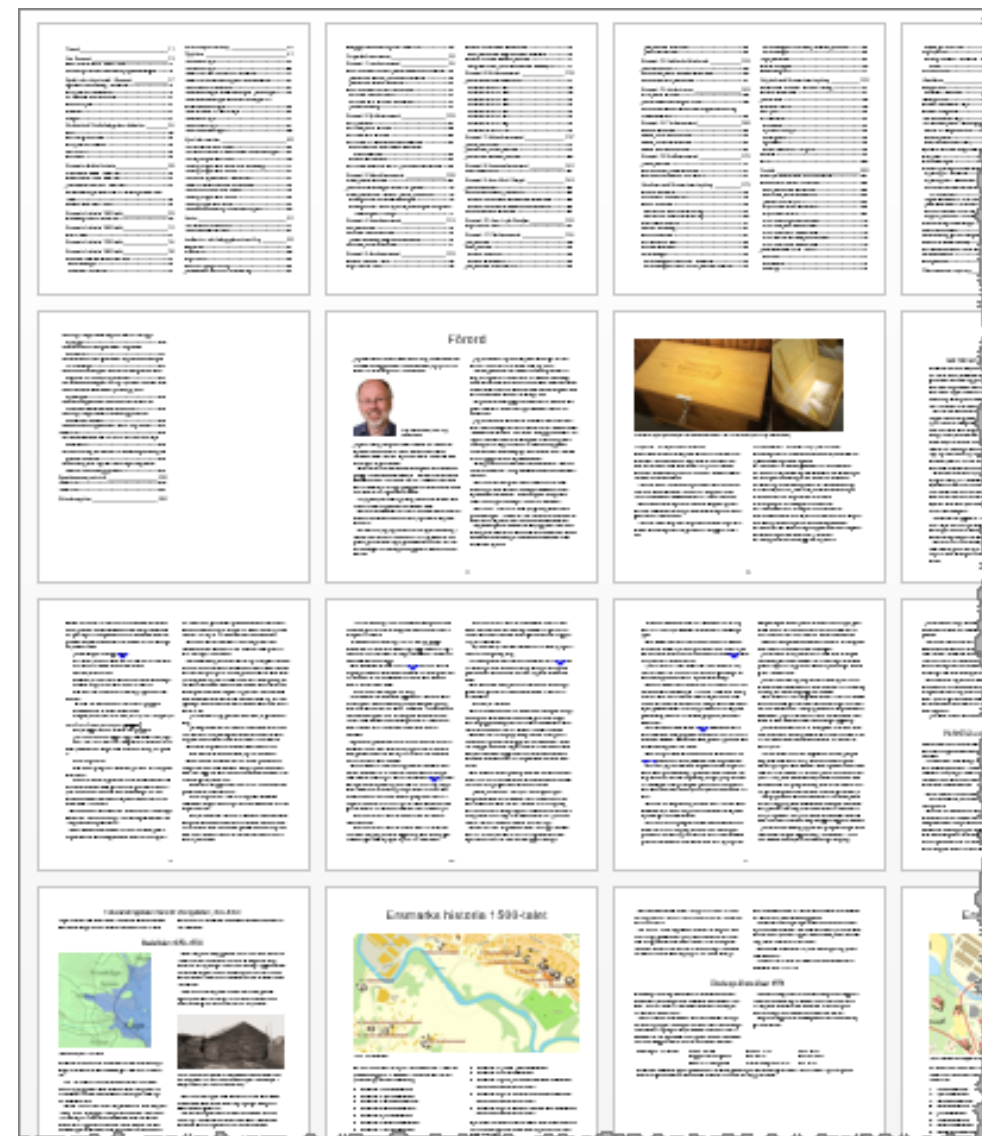
Titelsidor

- Före titelsidorna finns det ett tomt försättsblad och efter själva bokinnehållet finns ett eftersättsblad. De sätts in av tryckeriet och berör alltså inte själva bokproduktionen
- De fyra titelsidorna är alltså de första egentliga sidorna och räknas som sida 1–4 i boken.
- Titelsidorna ska inte ha ett synligt sidnummer.
- De skapas normalt av förlaget och levereras i en separat PDF-fil till dem som monterar ihop med själva bokinnehållet.

Bokinnehåll

- Boken innehåller oftast följande avsnitt:
 - Innehållsförteckning
 - Förord /inledning
 - Huvudtext
 - Eventuell litteraturlista
 - Sak- eller personregister
- Innehållet levereras av författarna som en separat PDF-fil.
 - Ett problem med detta är att om titelsidorna saknas i denna fil så borde den börja med sida #5.
 - Då blir det problem med att fysisk sida inte stämmer med sidnumreringen.
 - Förslagsvis läggs därför temporärt in fyra titelsidor i huvuddokumentet. De måste då tas bort ur den PDF-fil som levereras till tryckeriet om titelsidorna levereras separat

Format

Typsnitt

- Typsnitten kan grovt delas upp i grupperna antikva och sanserif.
- Antikva typsnitt har serifer (fötter/klackar) och är uppbyggda av olika grova staplar på varje tecken
 - Exempel är Garamond och Times New Roman
- Sanserif saknar serifer och har jämntjocka staplar
 - Exempel är Arial och Calibri
- För den löpande brödtexten bör en antikva användas då den är mer lättläst och för rubriker en sanserif som ger den önskade markeringen.
 - I *Ersmark – Byaboken* har Arial använts för alla rubriknivåer och Californian FB för brödtexten. Det sista är ett udda val som gjorts för att det är kompakt och spar utrymme

Teckenstorlek

- Teckengraden mäts i punkter
- Eftersom olika typsnitt har olika utformning av tecknen kan två typsnitt som är skrivna i samma teckengrad ändå uppfattas som om de är skrivna i två helt olika storlekar.
 - Detta är skrivet i Arial 20 p
 - Detta är skrivet i Californian FB 20 p
 - Detta är skrivet i skrivmaskinsstilen Courier New 20 p

Framhäva struktur

- Sätt att framhäva struktur utöver typsnitt och teckenstorlek:
 - Justering. Normalt ska texten vara vänsterjusterad men ett sätt att framhäva rubriker kan vara att centrera dem
 - Indrag. Om texten skrivs utan radavstånd mellan stycken så måste det göras indrag i styckets första rad för att framhäva nytt stycke
 - Löpande radavstånd. Vill man ha lite luftigare text så bör radavståndet inom stycken ökas till 1,05 rader eller mera.
 - Radavstånd mellan stycken. Inom brödtexten bör radavståndet vara noll punkter men före och efter rubriker så bör man ha sådana.
 - **Fet text**, *kursiv stil*, understrykning och sådana varianter bör användas ytterst sparsamt då de ger ett rörigt intryck

Utskriftsformatet måste bestämmas initialt

Alla beslut om bokens design som bildstorlek och spaltbredder utgår från det format som boken ska tryckas i.

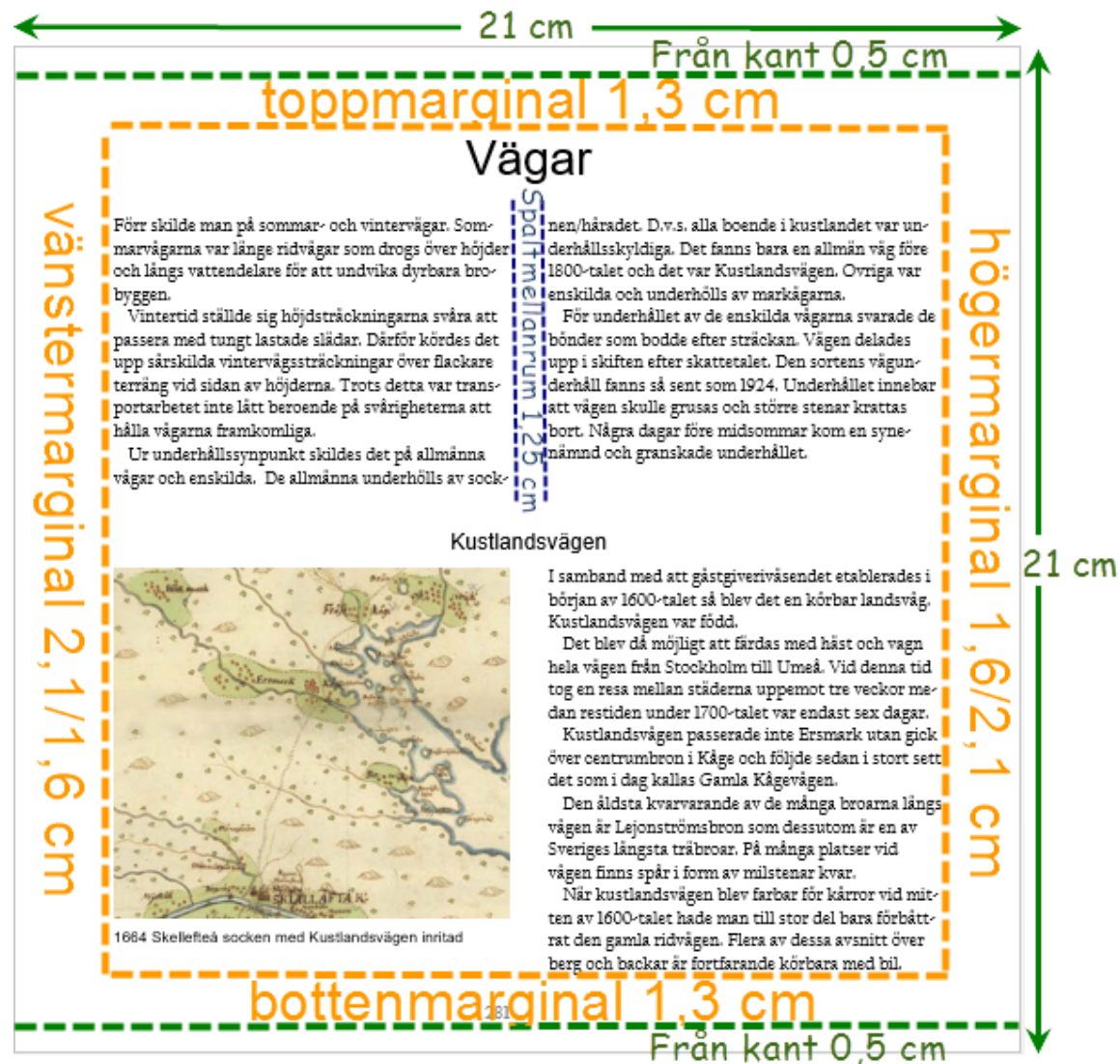
Ersmark – Byaboken har sidbredden 21 cm vilket är en aning mer än A4-format. Bilder kan då visas i upp till en bredd av 17,3 cm utan att hamna i marginalen.

Det gör också att boken kan skrivas i två spalter vilket är utrymmesbesparande och ger lagom långa rader.

Bokhöjden är också 21 cm. Därigenom blir boken lagom hög för att passa in i en bokhylla.

Inner- och yttermarginalen växlar bredd beroende på om det är vänster eller högersida.

Det går växla mellan att skriva i en eller två spalter.

Om Formatmallar

När man skriver text i en ordbehandlare så följs alltid det format som är angivet för inskrivningspunkten.

Vanligtvis så följer vanligt text ett format som heter *Normal* eller *Brödtext*.

I bilden till höger visas en sida där de två första raderna sträcker sig över två spalter och de andra över en.

Egenskaperna för formatet *Brödtext* visas.

Att ett format använts hindrar inte att texten/bilden kan markeras och ges helt andra egenskaper.

Formatmall Rubrik 1

Formatmall Rubrik 2

Formatmall Rubrik 3

Formatmall Brödtext0 börjar i vänsterspalt och lämnar inget avstånd till nästa rad

Formatmall Brödtext som drar in första raden en liten aning

Formatmall Bildtext. Bilden ovan följer formatet Bild som ger avstånd till texten ovanför.

Formatmall Ingress

Hantera formatmallar

Redigera | Rekommendera | Begränsa | Standard

Sorteringsordning: Som rekommenderat Visa endast rekommenderade formatmallar

Markera en formatmall som ska redigeras

- Brödtext (Dölj tills den används)
- Brödtext0
- Bulleted
- Citat
- Citat1
- cite-reference-link-bracket
- Dato (Alltid dold)
- Default
- Diskret tabell 1 (Alltid dold)
- Enkel tabell 1 (Alltid dold)

Förhandsgranskning av Brödtext (Dölj tills den används):

Californian FB 11 pt

Teckensnitt:(Standard) Californian FB, Indrag:
Första raden: 0,3 cm, Avstånd
Efter: 0 pt, Formatmall: Länkad, Dölj tills den används, Visa i formatgalleriet
Baserat på: Normal

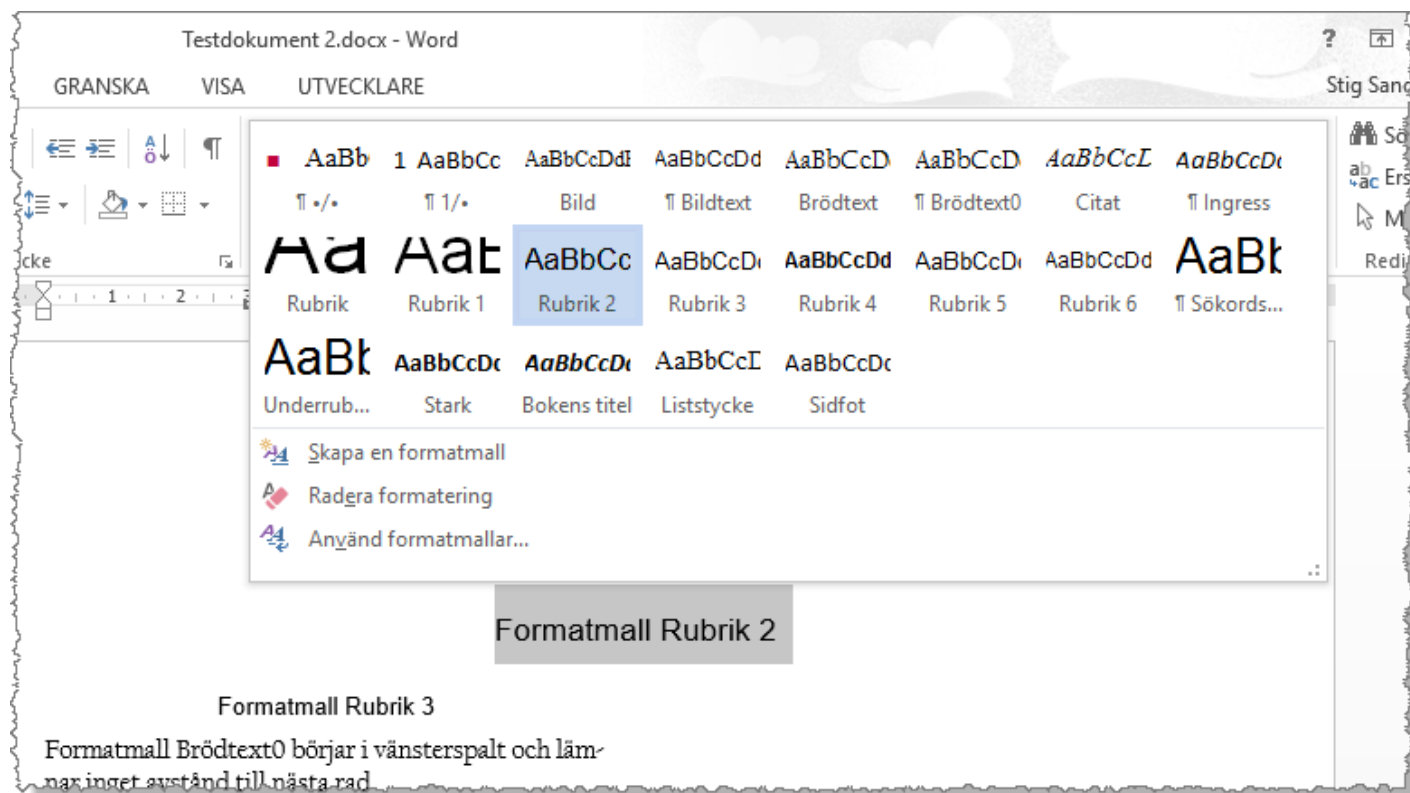
Endast i det här dokumentet Nya dokument som baseras på den här mallen

Formatmallar måste definieras initialt

Det är viktigt att man i förväg definierat formatmallarna och instruerat de som skriver texter om hur de ska användas så att inte den som gör slutredigeringen får en övermäktig uppgift.

- Används format kan slutredigeraren lätt ändra utseendet på dokumentet
- Formaten styr inte bara utseendet på dokumentet utan vanligtvis så byggs innehållsförteckningen av att de texter som följer formaten *Rubrik 1*, *Rubrik 2* och *Rubrik 3* hamnar där.
- När det byggs referenser i ex. sidfot så kopplas de referenserna vanligtvis till en viss förekomst av text enligt ett format.

Avstavning

Avstavning är nödvändig för att få ett snyggt radfall och vid marginaljusterad text undvika för stora ordmellanrum.

De flesta layoutprogram har acceptabla avstavningsfunktioner men de kan aldrig bli hundra procentiga. Därför måste du alltid läsa igenom texten och rätta felaktiga avstavningar.

Ensamma rader från ett textstycke som antingen börjar sist på en sida eller avslutar ett stycke överst på en ny sida kallas *horunge*. Det ska inte förekomma horungar i en bok.

Skiljetecken

- Korrekta citattecken (”) ska användas och inte det raka tumtecknet ("). Program som Word är förinställda att automatiskt ändra tumtecken till citattecken.
- Det enkla bindestrecket används främst som bindestreck mellan sammansatta ord (Britt-Mari) och vid avstavningar.
- Det längre tankstrecket ska användas som anföringstecken före repliker, som pauser i en mening (ibland i stället för komma) eller för att markera ”från till” i sifferuppgifter (ex. 1909–1986) eller mellan Ortsnamn samt som det matematiska tecknet för minus.
 - I Word fås tankstreck genom att hålla nere tangenten [Alt] och samtidigt trycka [0]+ [1]+ [5]+ [0] eller använda funktionen för att infoga symboler.

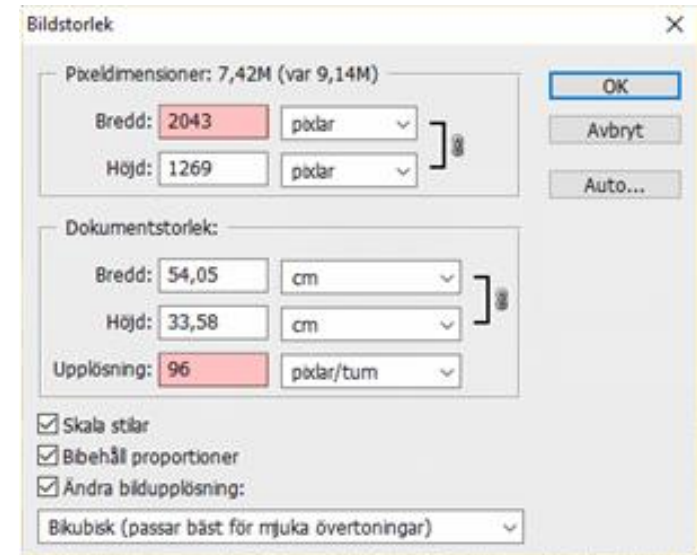
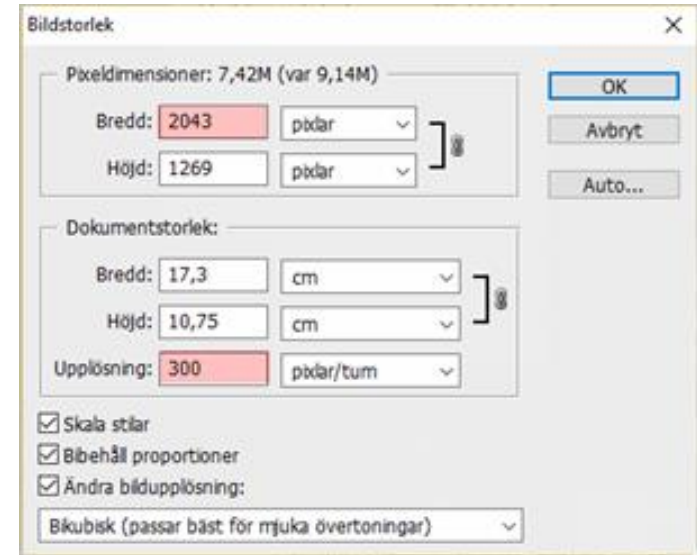
Sidnumrering

- Pagineringen/sidnumreringen placeras vanligtvis i linje med sidans nedre marginal.
- Sidorna kan också ha kolumntitlar som vanligtvis innehåller kapitelnamnet eller avsnittets benämning. Det blir lätt fel i detta så detta bör användas med försiktighet.
- Pagineringen kan visas centrerad som i *Ersmark – Byaboken* eller justerad mot yttermarginal. Det senare innebär att på udda sidor ska sidnumret vara högerjusterat och på jämna vänsterjusterat.
- Som tidigare sagts så påbörjas sidnumreringen med de fyra titelsidorna
- Sidnumret brukar inte visas förrän med början i förordet. D.v.s. sidnumrering saknas på titelsidorna och oftast också på innehållsförteckningen.

Bild

- Bilder ska vara infogade i dokumentet.
- Bilderna ska också finnas som separata bildfiler så att den som gör slutlayout kan arbeta med bildfilen om den inte uppfyller kvalitetskraven. Ge bildfilerna namn som korresponderar med bildtexterna så det blir lätt att hitta rätt fil.
- För acceptabel bildkvalitet kräver tryckeriet att dokumentets bilder ska vara i 300 px/tum utifrån storleken på presentationen. Inställningen till höger på en bild säkerställer att den kan klistras in med en bredd av 17,3 cm i 300 px/tum.
- Men, om bilden sparas som fil och infogas i Word så finns det ett fel i den importen. Word kommer att infoga i 96 px/tum med bredden 17,3 cm! Istället för att bildens bredd blir 2043 px krymps den till 654 px!
- **Därför, spara bilder i upplösning 96 px/tum och bredd 2043 pixlar eller bättre så behålls kvaliteten 300 px/tum!**

Bildtext

- Bilder som är tagna före 1969 och inte är konstnärliga verk är fria att använda.
- Men det är etiskt att nämna fotograf. Saknas denne så kan bildens källa anges. Det gäller alltså att vid insamlingen av material anteckna information om bilden.

Pell-Ant bron (Östra Åbron)

Bron ombyggdes 1899, Den åkte iväg med vårfloden 1973 och ersattes på 1980-talet av en järnbro.

1945 Bron över Pell-Ant forsén taget från söder (källa Lennart Westerlund).

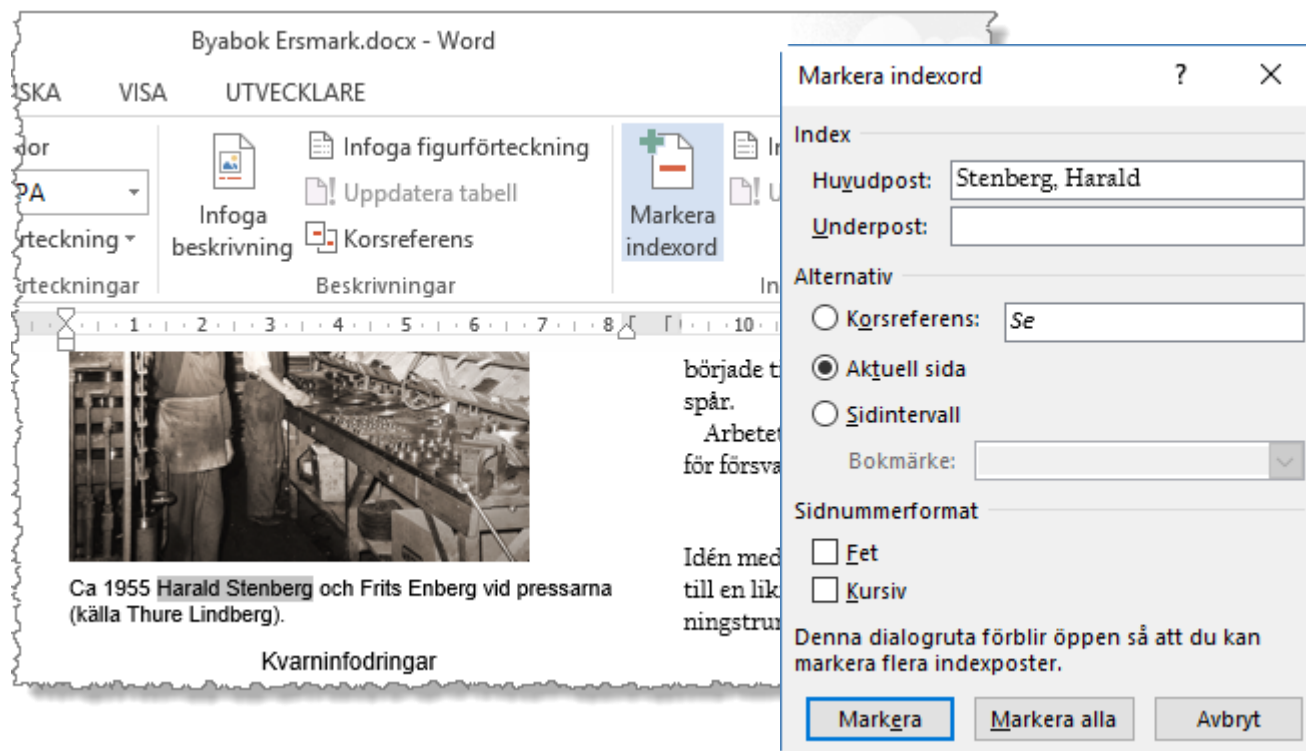

T.v. vårfloed vid gamla bron 1970 (foto Hans Sandström) och t.h. när den åkte iväg 1973-05-16 (foto Thure Lindberg).

Sökordsregister

- Program som Word har funktioner för att bygga sökordsregister.
- Man börjar med att markera det som ska refereras i index och väljer i menyn *Referenser>Markera indexord* och anger hur presentationen ska ske i registret.
- Word kan själv märka upp dokumentet. Bygg en tabell med två kolumner där det i den vänstra står vad Word ska markera i texten och i den högra hur markeringen ska presenteras i registret

Byabok Ersmark.docx - Word

SKA VISA UTVECKLARE

Infoga figurförteckning Markera indexord

Infoga beskrivning Uppdatera tabell

Korsreferens

Beskrivningar

började t...
spår.
Arbetet
för försva

Idén med
till en lik
ningstru

Ca 1955 Harald Stenberg och Frits Enberg vid pressarna (källa Thure Lindberg).

Kvarninfodringar

Markera indexord

Index

Huvudpost: Stenberg, Harald

Underpost:

Alternativ

Korsreferens: Se

Aktuell sida

Sidintervall

Bokmärke:

Sidnummerformat

Fet

Kursiv

Denna dialogruta förblir öppen så att du kan markera flera indexposter.

Markera Markera alla Avbryt

Sökordsregister

A	Andersson, Elsa 367	Andersson, Marianne 476, 477, 508
A/B Flygtrafik 45, 50, 364, 382	Andersson, Emma 257	Andersson, Mauritz 55, 59, 76, 168, 270
AB Stockholms Aero 57, 60, 61, 62, 63, 65, 68, 130, 138, 144, 384, 451	Andersson, Erik 282, 342, 361, 518	Andersson, Miriam 111
	Andersson, Gerd 467, 470, 471	Andersson, Moses 522, 523
	Andersson, Gunnar 47, 58, 72, 111, 270, 367, 368	

Tryckning

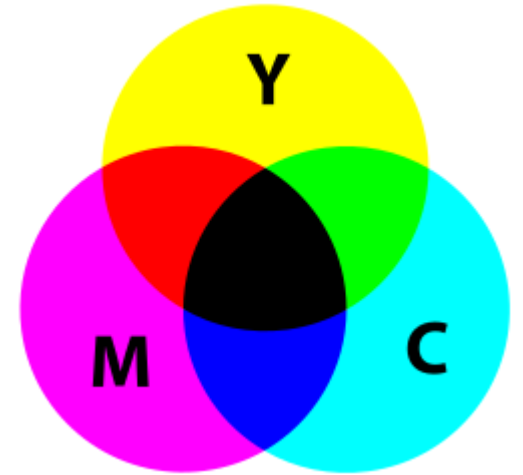
Korrekturläsning

- Innan tryckning ska manus korrekturläsas.
- Förlaget kan förmodligen erbjuda en specialist som söker fel i stavning, kommatering, användning av specialtecken, referenser, etc
- För granskning av fakta bör andra personer användas med kunskap om ämnet

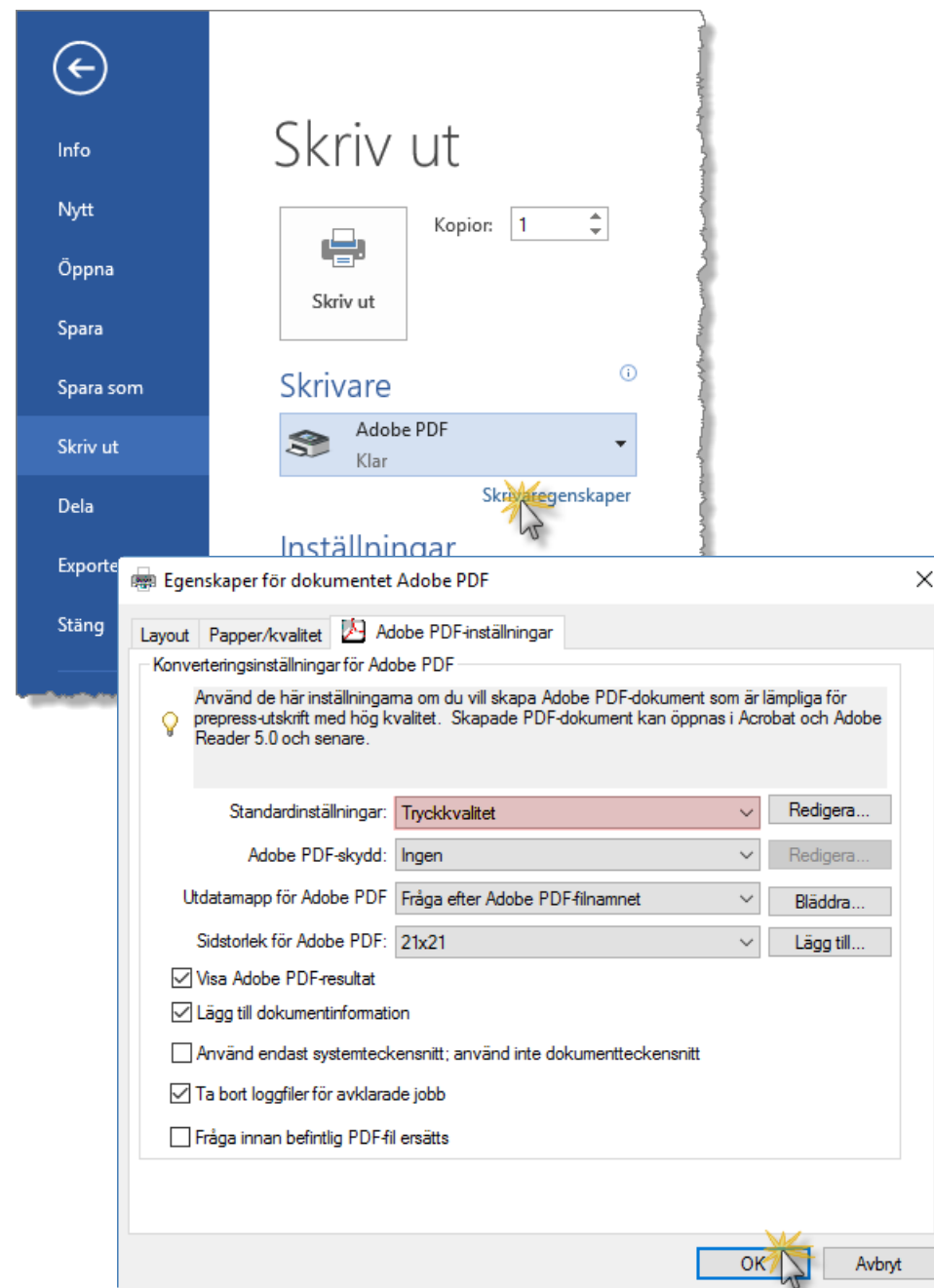
Offset- och digitaltryck

- Vid offsettryck i fyrfärg har man fyra tryckverk som i tur och ordning överför cyan, magenta, gul/yellow och svart/key colour, CMYK, till pappret.
- Vid digitaltryck används inga tryckplåtar utan utskriften sker från en dator på stora laserskrivare.
- Offsettryck är billigare vid stora upplagor då den har stora startkostnader men lägre kostnad per enhet. Var brytpunkten går beror också bl.a. på formatet.
 - Ersmark – Byaboken är tryckt i offset. Det blev ca 40% billigare att låta [Ord&Visor](#) förlag tycka och binda in den på [Print in Baltic JSC](#) i Litauen än att göra motsvarande men utan förlagstjänster (ex. erbjuda boken vial internetbokhandeln) på ett tryckeri i Skellefteå
- Digitaltryck kommer allt mer. Den största fördelen är att startkostnaden är låg så det blir billigt att kompletteringstrycka.
 - Det finns många företag i Sverige som erbjuder print-on-demand där boken digitaltrycks och binds när kunden beställer den. PoD-företagen på nätet har tydliga prislister och erbjuder många varianter på tryckning. Den som marknadsfört sig hårdast är nog [BoD – Books om demand](#).

PDF med tryckkvalitet

- Det som ska gå iväg till tryckeriet är en PDF-fil. Om offsettryckning så måste den vara i CMYK-format.
- Har utgångsdokumentet skapats med Word så får konverteringen till PDF **INTE ske genom att spara som PDF**. Gör man det så kommer Word att tro att dokumentet är avsett för vanlig utskrift vilket innebär 220 punkter/tum. Alla bilder som lagts in med 300 punkter/tum kommer alltså då att sparas med sämre kvalitet.
- Istället ska det göras en **UTSKRIFT** till Adobe PDF och den ska ha skrivaregenskapen **Tryckkvalitet**.
- Denna utskrift kräver dock att man har drivrutinen för Adobe PDF installerad. Det får man ex. om man har installerat *Adobe Acrobat Pro* eller *Acrobat DC*.

Kontroll av tryckkvalitet

Adobe Acrobat Pro kan kontrollera om ett PDF-dokument har den kvalitet som krävs för offset-tryck

The screenshot shows the Adobe Acrobat Pro interface with the Preflight tool open. The main window displays a document titled "Ersmarks byabok.pdf". The Preflight tool is open, showing a list of preflight profiles. The "Arkmatat offset-tryck (CMYK och dekorfärger)" profile is selected. A detailed error report is visible in the bottom right, listing various issues such as PDF compatibility, resolution, and text spacing.

Preflight-profilen Arkmatat offset-tryck (CMYK och dekorfärger) hittade följande fel och varningar:

- ✗ Sidor 1 - 554 från "Ersmarks byabok.pdf"
- ✗ PDF-dokumentet är inte kompatibelt med PDF/X-1a (2001)
- ✗ Färgbildernas och gråtonsbildernas upplösning är lägre än 150 ppi (63 träffar på 58 sidor)
- ⚠ Sidan är tom (1 träff på 1 sida)
- ⚠ Sidbeskrivningen är inte komprimerad (1 träff på 1 sida)
- ⚠ Svart text sparar ur och är mindre än 12 punkter (linjerad) (14 träffar på 2 sidor)
- ⚠ Svart text sparar ur och är mindre än 12 punkter (13697 träffar på 553 sidor)
- ⚠ Färgbildernas och gråtonsbildernas upplösning är mellan 150 och 225 ppi (387 träffar på 274 sidor)

Sammanfattning

- ✓ Sida 1: Färgbild 409.18x557.4 pt 219.776 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 15: Färgbild 106.4x144.7 pt 169.173 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 16: Färgbild 255.4x170.05 pt 220.172 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 16: Färgbild 131.65x170.05 pt 220.403 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 20: Färgbild 419.15x269.25 pt 199.948 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 22: Färgbild 233.84x144.15 pt 162.265 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 22: Färgbild 233.85x180.85 pt 220.141 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 24: Färgbild 235.23x136.5 pt 188.241 ppi RGB övertryckning: av
- ✓ Sida 25: Färgbild 490.35x258.18 pt 199.694 ppi RGB övertryckning: av

Ekonomi

Bidrag och förhandsbokningar

- *Ersmark – Byaboken* kostade 95 195 kr att trycka inklusive förlagets korrekturläsning och transport till Ersmark respektive Förlagstjänst. Men det är en tjock, trådbunden bok på 568 sidor i kartonnage och rakt igenom i fyrfärg.
- Utan bidrag så skulle jag inte haft modet att ge ut boken.
 - Jag har sökt och fått bidrag från *Västerbottens Norra Fornminnesförening* (3000 kr) och *Skellefteå Museum* (20 000 kr).
 - *Ersmarks byaråd* bidrog överraskande med 10 000 kr
 - Jag sökte också bidrag från *Längmanska kulturfonden* men där blev det nej liksom från *Assar och OA Svenssons Personalstiftelse*
 - *Konung Gustav VI Adolfs fond för svensk kultur* ger också bidrag till byaböcker men ansökan skulle där ske senast 15e september och den möjligheten missades.
- För att ytterligare säkerställa finansieringen så lade jag i Facebook-gruppen in information om boken och hur deltagarna via mail kunde visa förhandsintresse. Den vägen fick jag in 110 intresseanmälningar

Försäljning

- *Ersmark – Byaboken* har jag själv sålt för 350 kr + frakt.
- Det gick ut epost till alla som visat förhandsintresse samt att det annonserades i Facebook-gruppen för Ersmark. Dessutom sattes det upp affischer på byn
- Jag inbjöd Norran att göra ett reportage
- Under en dryg månad juli-september 2017 sålde jag personligen drygt 200 böcker
- Avtal slöts med ICA i Kåge om försäljning på kommission. Under samma dryga månad sålde de 40 böcker.
- Akademibokhandeln i Skellefteå säljer också på kommission och har under perioden sålt strax under 20 böcker.
- Internetbokhandeln har under perioden sålt ungefär 20 böcker.

